Achter de Karmel

De natuur heeft mij zoveel goeds gedaan
(pag. 3-5)

2026-2

Colofon

ACHTER DE KARMEL
Verschijnt voor de hele Karmelfamilie en belangstellenden. Overname van artikelen is mogelijk na overleg met de redactie. © Achter de Karmel

VERSCHIJNT 3x PER JAAR
Jaargang 39
Het volgende nummer
verschijnt in december 2026

REDACTIE
Sanny Bruijns
Tom Buitendijk
Rianne Jongstra
Silvia Kolkman
Nicola van de Rakt
Herre Roorda
Bep de Vreede

EINDREDACTEUR
Sanny Bruijns o.carm.
E-mail: s.bruijns@karmel.nl

SECRETARIAAT
Provincialaat Nederlandse Karmelieten
Hertmerweg 46, 7625 RH Zenderen
Telefoon: 074-7920150
E-mail: secretariaat@karmel.nl

NL63 ABNA 023 01 51 035
t.n.v. Nederlandse Provincie Karmelieten
te Zenderen o.v.v. 'Achter de Karmel'

Inhoud

1 Cover: Gerard Vos in zijn tuin
3 Ruimte om Hem
In gesprek met Gerard Vos
6 Het behoeden van de orde door Tom Buitendijk
9 Schouwtoneel
Column Toine Streppel
10 Uit de geschriften van Titus Brandsma
Kwikzilveren verzet - door Anne-Marie Bos
12 De Karmel van Oss (deel 1)
door Antoine Jacobs
14 Er is toekomst voor ons
door Marjolein van Roekel-Lambregts
15 Mystiek van het alledaagse - Studieweek Mystiek
door Door Hezemans
16 Samen ruimte geven aan de Karmel
door Ruben Bruggeling
18 Geef mij van dat levende water
door Remke van Marle
19 Eeuwfeest Jan van het Kruis
door Sanny Bruijns
20 Karmel wereldwijd
21 Ingegaan in het land...
22 Karmel Nederland
24 Om mee te nemen...

Financiële bijdrage

Achter de Karmel is een blad voor vrienden van de Karmel. Aan ons blad is geen vaste abonnementsbijdrage gekoppeld. Wel doen wij een oproep voor een vrijwillige bijdrage van €15,00 per jaar, voor het dekken van de kosten.

Uw bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Zie bijlage.

Om redactionele redenen zal Achter de Karmel vanaf dit kalenderjaar driemaal per jaar verschijnen. Het volgende nummer kunt u in de maand december verwachten.

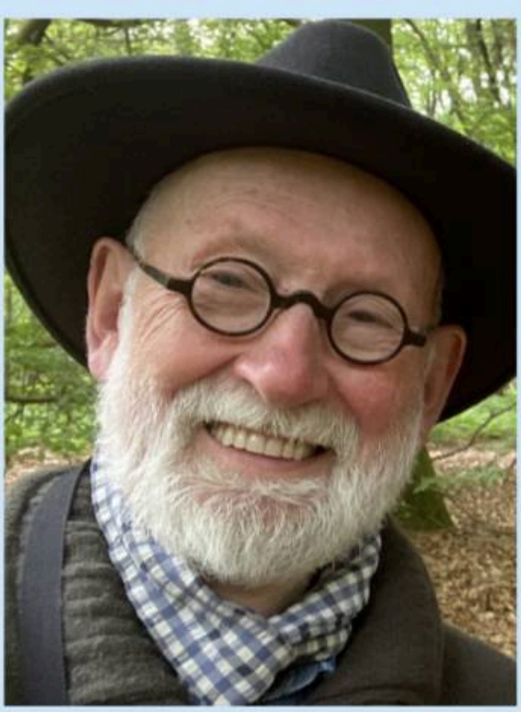
Ruimte om Hem

In gesprek met Gerard Vos

'God zo nabij en ver, God is er altijd'

Tekst: Herre Roorda

Foto: Herre Roorda

Aan het begin van ons gesprek leidt Gerard mij rond in zijn tuin aan de Anemoon te Borne. En daar is een reden voor. Voor Gerard staat zijn huis en speciaal de tuin voor zijn Karmelkluis. Alles in de tuin heeft hij ooit eigenhandig aangelegd, geplant, gesnoeid en verzorgd. Bloeiende rozenstruiken, ridderspoor, fruitbomen. En helemaal achterin zijn stilteplek. Het is zijn ommuurde hof, een ware Karmelkluis.
Om gezondheidsredenen is Gerard beperkt in zijn mobiliteit en daarom is zijn huis en tuin steeds belangrijker voor hem geworden. Gerard zit in een speciaal voor hem gemaakte stoel. Hij vertelt hoe het verzoek om een interview aanleiding was om heel zijn spirituele groeiproces nog eens na te gaan. Zo'n terugblik komt op een passend moment. Gerard heeft kortgeleden met zijn gezin gevierd dat hij en Afke vijftig jaar getrouwd zijn. Samen kregen zij een zoon en dochter, Maarten en Claske en werden zij opa en oma van drie kleinkinderen, Lasse, Stan en Jonneke.

Geboren in Rotterdam, getogen in de Achterhoek

Gerard werd op 15 juni 1950 te Rotterdam geboren als derde kind in een gezin van zeven kinderen. "In het na-oorlogse verscheurde Rotterdam groeide ik op tussen de puinhopen van de wijk waarin het ouderlijk huis lag. Het leven moest weer opgebouwd worden. Vanwege woninggebrek woonden er wisselend ook andere familieleden in. Dat was niet eenvoudig. Mijn vader was van protestantse huize, mijn moeder was een heel gelovige vrouw van katholieke huize. Dat samen was ook niet eenvoudig. Met mijn oma van moederskant had ik een hele goede band. De wijze waarop zij in het leven stond maakte mij als kind gevoelig in mijn Godgeraaktheid. In haar kamer hingen allerlei afbeeldingen van heiligen en altijd brandde er een godslampje. Bij haar speelde ik als kind voor priester of dominee. Toen ik zeven jaar was voltrok zich een ingrijpend gebeuren. Mijn moeder werd steeds zwakker en om haar te ontlasten werd besloten dat een van de kinderen voor een tijdlang naar het oosten van het land in een opvanggezin geplaatst zou worden. Dat was ik. Onderweg naar de bus met mijn koffertje zeiden we niets tegen elkaar.

Een reis in stilte

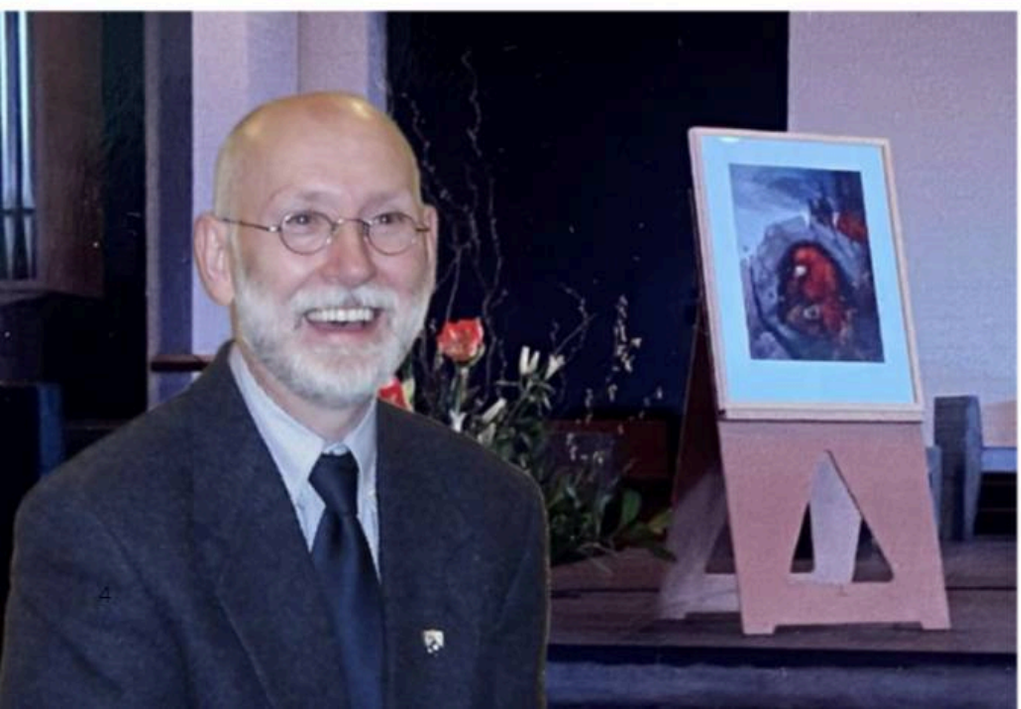
Pas jaren later ontdekte ik waarom ik zo getroffen werd door een icoon van de moeder Gods van de tederheid. De manier waarop Maria kijkt is dezelfde blik waarmee mijn moeder naar mij keek toen zij mij naar de bus bracht. Een moeder die uit nood haar kind liet gaan. In die bus met allemaal kinderen die ook naar een gastgezin gingen was het ijzig stil.

De weg naar de Achterhoek was zo lang. Ik wist niet waar ik terecht kwam en hoe lang ik er zou blijven. Ik kwam als stadsjongetje terecht bij een gereformeerd boerengezin in Sinderen in de omgeving van Varsseveld. Ik werd daar gastvrij ontvangen, maar de eerste nacht was letterlijk en figuurlijk van een uiterste donkerte. Ik werd helemaal op mijzelf teruggeworpen. De luiken van de slaapkamer gingen dicht. Toch kwam in dat moment God mij daar tegemoet. De natuur daar heeft mij zoveel goeds gedaan. Samen met oom Johan in de wei naar de sterrenwereld kijken. Een ongekende ervaring voor mij! Toen ik de gereformeerde kerkdienst bijwoonde en het zonlicht over het kerkvolk streek zong de volle kerk psalm 121 met de woorden: "Ik sla d'ogen naar 't gebergte heen, vanwaar ik dag en nacht des Hoogsten bijstand wacht." Dat had ik nodig.
Ik voelde mij zo alleen daar en toch hoorde ik "mijn hulp is van de Heer alleen". Hier is mijn spirituele weg begonnen. Achteraf ontdekte ik dat er ruimte is tussen de werelden waar ik in leefde, Gods ruimte". Gerard wijst naar het boek van Tjeu van den Berk met de titel 'Het numineuze'. "Wat ik toen ervaren heb vind ik in dit boek beschreven. Het is niet te benoemen, maar wel zo bepalend geweest. Daar kwam God mij tegemoet."

Je moet iets met God gaan doen

Zeven jaar lang heeft Gerard in de Achterhoek doorgebracht bij het gastgezin van tante Dina en oom Johan. Hij heeft daar een heel goede tijd gehad hoewel hij veel moest schipperen tussen beide gezinnen. "Op mijn veertiende ben ik terug naar Rotterdam gegaan. Ik had het gevoel dat ik nergens bij hoorde. Ik moest een opleiding kiezen. Tante Dina had gezegd: "Je moet iets met God gaan doen" en ik wilde wel priester worden. Maar mijn vader vond dat helemaal niks. Ik moest van hem een technisch beroep kiezen en naar de LTS gaan. Ik heb toen een test gedaan waaruit bleek dat ik vooral niet de techniek in moest, maar een sociaal beroep moest kiezen. We hadden geen geld en ik ben toen eerst zelf gaan verdienen om tweedehands boeken te kunnen kopen bij boekhandel De Slegte. Ook om een toelatingsexamen te kunnen bekostigen. Toen kon ik uiteindelijk naar de parttime opleiding van de Sociale Academie. Parallel aan de opleiding solliciteerde ik bij de Katholieke Stichting voor Gezin en Jeugd in Schiedam. De paters Salesianen zochten een geschoolde opvolger als leidinggevende. Het was een zware en moeilijke taak voor mij. Maar daar leerde ik Afke kennen - als nieuwe medewerkster. Ik deed de deur voor haar open en heb hem daarna nooit meer dicht gedaan. In die zes jaar bij het Patronaat in Schiedam liep ik Augustinus tegen het lijf. Ik zag het boek 'Belijdenissen' in de etalage staan, ben het gaan lezen en het boek heeft mij nooit meer losgelaten. Wat Augustinus schreef was uit mijn hart gegrepen. "U was er, maar ik wist het niet." Zo'n regel als "in liefde is alles geoorloofd, als je er maar bij God mee aan kunt komen" gaf mij heel veel ruimte. Ik heb in die periode zoveel getwijfeld, over alles. Waar hoor ik bij? Bij de wereld, bij de kerk of in een klooster? Het tastte mijn gezondheid aan. Ik kreeg fysieke klachten. Ik moest mij daaruit los maken. Het klooster van de trappisten van Koningshoeve werd voor mij een plek waar ik mij gelijk thuis voelde en waar ik een geestelijk leidsman vond. Ik ging er geregeld een paar weken naar toe, ook wel naar de abdij in Egmond. Dat waren mijn steunpunten. In die periode las ik het boek van Guardini: 'De Heer'. Het sprak mij zeer aan wat ik daar las over goddelijke vrijheid en over de liefde van God. De Zaligsprekingen van Jezus in de Bergrede en de tekst van Matteüs 25 over wat je te doen hebt voor de minsten werden een richtsnoer voor mij. Die woorden maakten mij duidelijk dat mijn roeping niet in het klooster lag maar in het moderne welzijnswerk.

Gerard Vos in de Willibrordkerk te Almelo, bij zijn associatie in 2003

Aan de noodrem

In 1976 veranderde ik van werkkring en ging ik zeer bevlogen aan het werk in het welzijnswerk in Borne. Ik werd daar algemeen directeur van vijf stichtingen. Ik heb meegemaakt hoe dit werk sterk werd uitgebreid naar ondermeer samenlevingsopbouw, emancipatie-activiteiten en volwasseneneducatie. Door mijn functie raakte ik langzaam maar zeker los van het handwerk. Daar liep ik uiteindelijk in vast. Mijn religieuze inspiratie kreeg weinig weerklank. Als compensatie voor het werk als manager, als regelaar, had ik behoefte aan filosofie. Ik ben een opleiding filosofie gaan doen in Utrecht en daarna ben ik in 1983 theologie gaan studeren aan de KTUA in Amsterdam. Ik deed het voor mijn eigen balans, om het werk als bestuurder vol te kunnen houden. Terugblikkend kan ik zeggen dat ik een rijke carrière heb gehad, maar mijn gezondheid liet mij steeds meer in de steek. Ik heb het langer volgehouden dan goed was voor mij. Na dertig jaar trok ik zelf aan de noodrem. Vanwege bepaalde ontwikkelingen trok ik bij de gemeente aan de rem, maar het gold ook voor mijzelf. "Mijn werk is hier klaar" heb ik tot verbazing van velen gezegd. Tot verbazing, want zonder dat ik het wist troffen ze de voorbereiding voor een koninklijke onderscheiding. Ik kreeg een lintje als 'bijenkorf-voorman'. Ons centrum was als een bijenkorf, het hart van de gemeenschap waar het gonsde van activiteiten. Juist in die periode kwam ik via de jezuïet Loed Loosen uit Deventer in contact met het Jezuïetenklooster te Godsheide (B.). Daar volgde ik de dertigdaagse geestelijke oefeningen van Ignatius van Loyola. Het was een reis in stilte waar ik bij Jezus als mijn Heer in de buurt kon komen. Ik liet heel zijn leven diep tot mij doordringen. Het was voor mij werkelijk een woestijntocht. Ik werd er ziek van maar de arts meende dat dit bij het retraite proces kon horen. Deze retraite maakte mij klein en leerde mij nederigheid. Ten diepste hangt het niet van mij af hoe de dingen gaan. Het confronteerde mij met mijn dadendrang. Ik werd werkelijk van het paard gedonderd. Ik viel mijzelf zo tegen met al mijn praatjes. Ik volgde Jezus van de wieg tot het graf. Zeer intens is deze periode geweest, om in de buurt te komen van Gods gunnende liefde. Op Paaszaterdag kwam ik weer thuis, maar ik was nog van de kaart.

De ruimte van de Karmel

Een poos daarna kreeg ik bij toeval het tijdschrift Herademing in handen, waarin ik een artikel van Sanny Bruijns las over de Karmelregel, over actie en contemplatie. Het lezen ervan kwam op het juiste moment. Ik nam contact op met het Karmelietenklooster te Almelo en met de provinciaal Tjeu Timmermans. Daar leerde ik de ruimte kennen van de Karmel, om gezinsleven en karmelspiritualiteit te koppelen. Ik heb veel gehad aan het boek van Kees Waaijman 'De mystieke ruimte van de Karmel'. De benadering van de Godsnaam door Waaijman, de gedachte aan wederkerigheid is voor mij heel belangrijk geworden. Het God-menselijke betrekkingsgebeuren zoals Kees het zo mooi noemde. Otger Steggink heeft mij op het spoor gezet van Teresa van Avila en Johannes van het Kruis. Dat alles past bij mijn ziel.

Aandachtig leven

In 2003 heb ik in Almelo professie gedaan op de Karmelregel. Ik wist mij vrij voor God en vrij in God. De stem die Elia hoorde in de stilte hoor ik thuis in mijn tuin. Dit alles heeft mij het Karmelcharisma doen ontdekken. Het zoeken van de stilte. Mijn dagopening vroeg in de ochtend, vaak via het getijdengebed, maar altijd met de tekst: "Ruimte om Hem, die ons vestigt en grondt, die het hart vormt van de wereld – schep ruimte." Het brengt mij thuis, want de plaats waar ik ook maar sta of ga, daar is altijd Gods Heilige grond. Mijn ziekte heeft mij ruimte ontnomen. Aan veel dingen kan ik niet meer deelnemen, maar tegelijk ontdek ik de ruimte die mij wel gegeven wordt. Hier op mijn plek, daar is mijn Karmel. Ik streef ernaar aandachtig te leven, eenvoudig te leven in Gods aanwezigheid, samen met anderen die mij worden gegeven."

Het behoeden van de orde

Het provinciaal kapittel van de Nederlandse Karmelprovincie vond plaats van 5 tot 8 mei in het Franciscushuis te Denekamp. Tom Buitendijk schreef een impressie.

Het provinciaal kapittel is een samenkomen van de broeders en zusters voor het bespreken van 'het heil der zielen' en 'het behoeden van de orde', zoals de Karmelregel zegt. De bijeenkomst werd geopend met een toespraak van prior generaal Desiderio Garcia Martinez. Samen met Richard Byrne, gedelegeerde voor Europa, nam hij actief deel aan het kapittel.
In zijn openingstoespraak sprak hij over het Godgewijde leven volgens de geloften, het karmelitaanse leven en de schoonheid ervan, en over enkele belangrijke uitdagingen waar de Orde voor staat. Hij behandelde deze thema's op een moderne wijze en gebruikte daar goed gekozen citaten van klassieke en moderne auteurs voor. De theologe Dolores Guzman zei: "Mensen verwachten niet van karmelieten dat ze hard werken; mensen verwachten dat jullie mensen van God zijn." Bij de gelofte van gehoorzaamheid haalde hij Simone Weil aan: "Wie alleen zijn eigen oordeel volgt, wordt uiteindelijk slaaf van zichzelf."

Een zachte bries

In de middag stond de kennismaking met de Filipijnse Provincie centraal. Prior provinciaal Noël Rosas sprak over het ontstaan van de Provincie, de geschiedenis, de geleefde praktische spiritualiteit, de liefde voor de bevolking en met name de armen en rechtelozen. Het was een knap historisch overzicht dat begeleid werd met oude foto's en mooie illustraties. In 1957 kwamen de paters Werenfried Viester en Richard Vissers vanuit Indonesië naar de Filippijnen. Ze woonden samen in een klein huisje te midden van boeren, arbeiders en vissers. Tussen 1960 en 1972 groeide het aantal Nederlanders. Ze dompelden zich onder in het leven van de gewone mensen en leefden in eenvoud en soberheid. Van daaruit begonnen ze sociale acties, gezondheidszorg en scholen. Ze brachten hun liefde voor het volk over aan jonge Filippino's die karmeliet wilden worden. Belangrijk was het werk van pater Teodulf Vrakking die na Vaticanum II de liturgische lezingen in de volkstaal vertaalde.
In 1972 werd het leger de baas in het land. Het was een tijd van demonstraties en opstand. De karmelieten, onder hen waren al jongere Filipijnse medebroeders, kozen de kant van de onderdrukte bevolking. Soms met gevaar voor eigen leven. Genoemd moeten worden de jonge novice Isagani Valle en de onverschrokken Engelbert van Vilsteren die gedood zijn. Simon Westendorp verdronk vanwege een scheepsramp.
In 1986 werd de democratie hersteld en kwam er meer tijd vrij om de Filipijnse Karmel op te bouwen. Er kwam meer aandacht voor theologie en spiritualiteit. Voor vorming in karmelitaans leven. De Karmel levert een goede bijdrage aan het behoeden en behouden van de persvrijheid doordat er een jaarlijkse prijs is ingesteld voor een vrijmoedige en eerlijk kritische journalist. Hier werkt de geest van Titus Brandsma door.

Titus Brandsma

In 2001 werd het 'Instituut voor Spiritualiteit in Azië' opgericht waarin onderzoek gedaan wordt naar spiritualiteit in Azië. Jaarlijks is er een Congres waaraan ook Nederlanders een bijdrage leveren. In 2004 werd het Filipijns Commissariaat opgericht. In 2013 werd de Provincie opgericht met als patroon Titus Brandsma.

Filipijnse karmelieten tijdens hun kapittel

Het moderamen tijdens het kapittel

De Provincie wil een bijdrage leveren aan de verspreiding van de Orde. Er is onder andere een groeiende en bloeiende Missie in Papoea-Nieuw-Guinea. Het is een jonge Provincie die in de lijn van de eerste Filipijnse karmelieten oog heeft voor de armen en gemarginaliseerden. In februari 2026 was er een vijfde Provinciaal Kapittel waaraan Huub Welzen en Anne-Marie Bos als Nederlandse afgevaardigden deelnamen.
In de visie die de Filipijnse Provincie wil uitwerken zijn drie hoofdlijnen geschetst:
- Contemplatie als bron en doel van hun Karmelmissie
- Profetisch élan als bron van eerlijkheid en integriteit
- Synodaliteit als bron van onderlinge broederschap
De ontwikkeling van de Nederlandse Missie tot een Filipijnse Karmel van 65 jonge groot geprofeste leden noemde Noël Rosas 'a story of love'.

A story of love

Het Nederlandse verzoek om bestuurlijke hulp beschreef hij in familietrekken: "Natuurlijk wil een dankbare dochter een geliefde moeder helpen." Het verhaal van Noël kwam over als een frisse wind en als een zachte bries. In de avondviering was er een stemmige en indrukwekkende viering waarin de overledenen van het voorbije triënnium 2023 – 2026 werden herdacht. Ineens werden we geconfronteerd met het verlies van zoveel zusterschap en broederschap.

Toekomstvisie

Om een Commissariaat te worden van de Filipijnse Provincie is nog veel overleg nodig: samen met hen en met het generaal bestuur. We denken dat de Provincies elkaar veel te bieden hebben maar dat we beiden ook wel grote en soms ingewikkelde opgaven hebben; zoals in onze provincie de positie van de zusters, het Nederlands Carmelitaans Instituut en de Karmelfamilie met haar vier geledingen.
Bij de bespreking van de gespreksnotitie 'Toekomstvisie 2026' spraken we over onze mogelijke samenwerking met de Filipijnse provincie. Het is het gaan van een weg waarop we spanningen en moeilijkheden zullen tegenkomen. Ook hebben we stil gestaan bij de drie huizen: Boxmeer, Nijmegen en Zenderen. Voor ieder huis is een denkgroep gevormd. Het bureau Ensink heeft een rapport geschreven met inachtneming van de bijdrage vanuit elk huis. Het belangrijkste is dat er een Stichting moet worden opgericht die het beheer van de huizen van ons overneemt onder het motto 'Duurzaam gebruik van de huizen'. Bij vorming en gemeenschapsopbouw bespraken we onze manier van omgaan met jongeren en met buitenlandse medebroeders die in Nederland willen komen wonen. Omgaan met een andere cultuur vraagt om integratie als wederzijds proces.

Bestuurskeuze

Een belangrijke vraag die aan de verkiezingen vooraf ging was: kiezen we voor een bestuur van zeven of van vijf leden? Voor een kleiner bestuur van vijf leden in plaats van zeven zal de prior generaal een eenmalige goedkeuring moeten geven. Na het uitwisselen van de motieven voor een bestuur van zeven of van vijf kozen we voor het kleinere bestuur van vijf leden. Na de keuze van de prior provinciaal werden de vier andere bestuursleden gekozen. Al met al vroeg dat veel tijd. Met de woorden van de generaal: "we moesten dansen en meebewegen" om tot een goed resultaat te komen.

>>

Achter v.l.n.r.: Sheldon Tabile, Ton van der Gulik, Anne-Marie Bos, Minie Pasop, Melvin Lorono en Richard Byrne
Voor v.l.n.r.: Ken Ombrog, Rico Ponce, Desiderio Garcia Martinez, Noël Rosas, Huub Welzen en Simon Taa

Het bestuur van de Provincie bestaat nu uit:
Huub Welzen, Ton van der Gulik, Simon Taa, Anne-Marie Bos en Minie Pasop. Er is blijheid, tevredenheid en vertrouwen in het nieuwe bestuur.
De avondrecreatie werd een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje. Dat wij een internationaal gezelschap waren kwam tot uiting in de liederen, de sketches en de grappige verhalen die gezongen en verteld werden. Vooral de Filippino's bleken muzikaal zeer begaafd. Ook Titus Brandsma, kardinaal Alfrink en Teresa van Avila kwamen vanuit de hemel een kijkje nemen (een Nijmeegse sketch!).

Nieuwe wegen

Huub Welzen hield als nieuw gekozen provinciaal zijn eerste toespraak. Als karmelieten vertrouwen wij erop dat God ons telkens nieuwe wegen wijst.
Noël Rosas benadrukte als Filipijnse provinciaal dat er hoop is en dat de hoop nooit sterft. Het is voor zijn provincie een eer en een uitdaging om samen toekomst te zoeken. Het Generaal Bestuur in Rome heeft het idee dat er iets nieuws geboren gaat worden vanuit Nederland en de Filippijnen.
Uit de korte evaluatie bleek dat dit kapittel vertrouwen wekt voor de toekomst. Het was een mooi en goed kapittel. Na een extra feestelijke maaltijd keerden we terug naar onze huizen om het Karmelleven in onze gemeenschap vernieuwd en gesterkt te beleven.

Uit de slottoespraak van Noël Rosas:

"Vanuit mijn positie als observator heb ik tijdens jullie beraadslagingen de kwetsbaarheid van de situatie van de Nederlandse Karmelprovincie waargenomen. Wat ik hoorde en voelde waren minstens twee dingen: ten eerste een gevoel van berusting, een soort gevoel van een doodlopende weg. Ten tweede, en het belangrijkste, was het gevoel dat er ergens leven is, vele zeeën verderop, en de gretigheid om die nieuwe realiteit te verkennen.
Ik voelde de gezamenlijke moed om die onbetreden, onbekende weg te bewandelen.

Zoektocht naar een betere toekomst

Namens de Filipijnse karmelieten wil ik jullie laten weten en verzekeren dat jullie niet alleen zijn in deze zoektocht en reis. De mensen in wie u 68 jaar geleden hebt geïnvesteerd met uw aanwezigheid, liefde, vriendelijkheid en vrijgevigheid, en natuurlijk met uw geld, staan klaar om iets terug te geven, om met u mee te lopen in uw zoektocht naar een betere toekomst."

Schouwtoneel

Column Toine Streppel

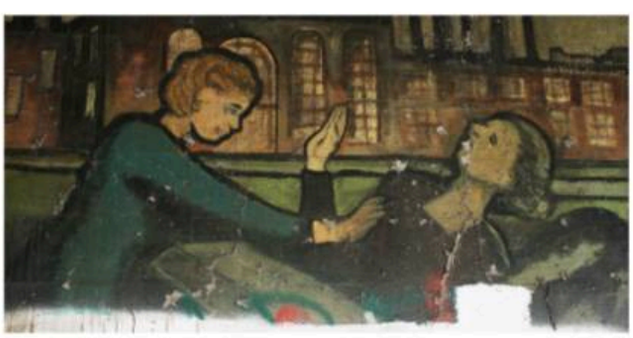
Een buurtpleintje in de avondzon. Kornuiten slenteren rond, gooien vuurwerk in een container op een oprit, rennen weg. Een knal en de eigenaar stormt naar buiten, op het moment dat Jochem, niets vermoedend, voorbij fietst. Hij wordt in de kraag gevat. “Hier kom je niet mee weg, jong. Boeten zal je en die fiets blijft zolang hier!”
In het speeltuintje verderop zien kinderen toe hoe iemand er pesterig zijn hond uitlaat en en passant een speeltoestel vernielt. Ze lopen bedroefd weg, evenals Jochem.

'De wereld is een schouwtoneel', schreef Joost van den Vondel eeuwen geleden. 'Elk speelt zijn rol …'. Een buurman wil geen trammelant, houdt zich erbuiten. Een buurvrouw stapt op de man af en legt uit dat hij de verkeerde te pakken heeft. Hij is er niet van gediend. Waar bemoeit ze zich mee? Een derde pakt gereedschap, ruimt de rommel op en herstelt het speeltoestel.
Op het wereldtoneel veroorzaken oorlogen, conflicten, menselijk falen en natuurrampen immens leed.
Het negatieve overschaduwt het positieve, lijkt het.
Er wordt meer drama dan blijspel opgevoerd.

Elk speelt zijn rol...

Elk speelt zijn rol. Veroorzakers lopen zelfvoldaan weg van hun verantwoordelijkheden, de benadeelden met gebakken peren achterlatend. Die ontvluchten de onheilsplek of reageren zich af op een zondebok.

De buurman laat het gebeuren zoals landen en instanties op het wereldtoneel misstanden afdoen als binnenlandse aangelegenheden. De vrouw is als profetische figuren en instanties die zich laten horen als onrecht geschiedt, die opkomen voor rechtvaardigheid. Leed gaat hen niet in koude kleren zitten. Vaak krijgen zij de wind van voren. De man met de schop is van aanpakken, zoals hulporganisaties, reddingsmaatschappijen, caritas instellingen, kloostergemeenschappen, mantelzorgers en al die vrijwilligers die onbaatzuchtig steeds weer klaar staan voor een medemens, een vereniging of instelling. Zij willen niet dat het verhaal negatief eindigt. Elk speelt zijn rol… De een vult haar positief in, de ander negatief. Een grote groep, de ‘stille meerderheid’ zit daar ergens tussen in. Ligt de sleutel bij hen, die afstand houden, geen vingers willen branden en doorgaans geen vlieg kwaad doen?

Omzien naar wie het niet redt

De mensheid kan toe met minder drama en meer blijspel. "Op een gegeven moment heb je de kracht om te zeggen 'zo zal het verhaal niet aflopen'" (Christine Mason Miller). Maar hoe laat je de balans doorslaan naar het positieve? Stel dat bij die stille meerderheid het alarm af gaat, dat zij ‘geen vlieg kwaad doen’ ombuigt naar ‘een medemens goed doen’, toekijken ombuigt naar medemenselijkheid, naast ik-belang ruimte laat voor collectief wij-belang? Stimuleert dit niet een meer gewenste afloop op het plein- en het wereldtoneel? Opkomen voor mensen in nood, omzien naar wie het niet redt, helen wat gebroken is voert wat meer blijspel op de planken van het schouwtoneel. De mensheid is er wel aan toe. In het Nieuwe Testament heet dit je vizier richten op een ‘Nieuwe Aarde!’ de gewenste stip aan de horizon. ‘Als we de goede kant op kijken’, luidt een Boeddhistisch gezegde ‘hoeven we alleen maar te blijven lopen'...

Uit de geschriften van Titus Brandsma

door Anne-Marie Bos

In 1982 werd het verzetsherdenkingskruis postuum verleend aan Titus Brandsma. Daarmee behoort Titus Brandsma tot de ruim 15.000 mensen die met het Nederlandse verzetsherdenkingskruis zijn onderscheiden voor hun verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Toch voldoet Titus Brandsma niet aan het gewone beeld van een verzetsstrijder. Hoe zag zijn verzet er uit, en wat waren daar de fundamenten van? De teksten lezend komen verschillende aspecten van zijn verzet naar voren.

Kwikzilveren verzet

Tijdens de rouwzitting die de universiteit van Nijmegen op 23 september 1942 hield, karakteriseerde de Jezuïet prof. dr. Jacques van Ginneken Titus Brandsma als iemand met 'een kwikzilveren geest'. Hij licht vervolgens toe dat kwikzilver niet alleen beweeglijk is maar vooral zwaartekracht heeft waarmee het onverbiddelijk altijd in de diepste lagen doordringt. Dat oog hebben voor de diepste lagen, de fundamenten, karakteriseert ook het verzet van Titus Brandsma. Zo probeert hij keer op keer zijn lezers en toehoorders te helpen om goed te kijken naar wat er in de samenleving op fundamenteel niveau aan de hand is. Het is een van de manieren waarop Titus de weerbaarheid van het katholieke volksdeel wil vergroten.

Sterk of zwak?

Een mooi voorbeeld is hoe Titus Brandsma zich uitspreekt in zijn bijdrage aan een pamflet van professoren van verschillende Nederlandse universiteiten over de Neurenbergse rassenwetten. Het pamflet was getiteld 'Stemmen van Nederlanders over de behandeling der Joden in Duitschland'. Titus geeft zijn bijdrage de titel mee 'De waan der zwakheid'. Het waandenkbeeld waar Titus Brandsma zich tegen keert is de gedachte van de Übermensch.

Oog voor de diepste lagen

In zijn bijdrage bekritiseert hij de manier waarop de joden behandeld worden door op een inconsistentie te wijzen: deze Duitsers lijken hun kracht te tonen maar zij tonen in wezen hun zwakheid. Titus bouwt zijn betoog zorgvuldig op:
"Een der lagere instincten van den mensch, die hem soms te machtig worden, is de spijt, dat men hem voorbijstreeft."
"Soms ontaardt die spijt in nijd, de nijd in haat."
"Men kan in zulke omstandigheden spreken van een dubbele mogelijkheid. Er is een negatieve en er is een positieve weg. De negatieve is die van het neerslaan, een schijnbaar sterke, in wezen zeer zwakke daad. Het is de daad van den kleine, die hetgeen boven hem uitsteekt, naar beneden haalt om zoo in schijn niet meer klein te wezen, machtig te lijken door het onmachtig maken van wie sterker is. Daarin schuilt geen ware grootheid. Daar is misbruik van een voor een oogenblik verkregen overmacht.

Daar ligt iets in van een laffen overval, van een besluiping uit een hinderlaag, daar is alle fierheid zoek, daar is de zegepraal in schijn van hetgeen niettemin het zwakkere is. Daar is de waan, sterk geweest te zijn en te wezen, terwijl slechts zwakheid is ten toon gespreid."
"Er is een andere weg, een positieve: De waarlijke sterke, die zich overvleugeld ziet, voelt zijn energie gestaald en geprikkeld. Wat zij kunnen, kan hij ook. Niet in een onbarmhartig neerhalen van wie hooger klom, maar in edelen wedstrijd, hem op zij te komen, te evenaren en voorbij te streven zoekt hij de plaats in te nemen, welke hem naar zijn meening toekomt."
"Wat nú tegen de Joden wordt gedaan, is een daad van lafheid. De vijanden en bestrijders der Joden zijn wel klein, dat zij zoo meenen te moeten optreden, zoo optreden. Te meenen, dat zij daardoor de volkskracht openbaren of versterken, is 'de waan der zwakheid'."
Zo helpt Titus Brandsma de lezer om voorbij de uiterlijke schijn te kijken naar wat er werkelijk gebeurt om vandaar uit deze realiteit op waarde te schatten.

Fundamenten

Een aantal maanden later, om precies te zijn op 22 september 1936 sprak Titus Brandsma voor de KRO-radio over de katholieke pers en in die toespraak wijst hij zijn toehoorders letterlijk op het belang van het kijken naar de fundamenten. Hij zegt: "Wij leven in een tijd van de grootste verwarring der geesten. Niet slechts is er op alle gebied een grote schommeling der meningen, maar in onze tijd worden de meest fundamenteel geachte waarheden aangetast en is de strijd der meningen wel scherper dan ooit. Het gaat niet meer om verschillen in ondergeschikte zaken, terwijl men zich toch stelt op een algemeen christelijke grondslag, neen, de grondslagen zelf worden aangetast en de nieuwe voorstellingen winnen steeds meer veld. Men voelt het, wil men aan een wereldbeschouwing vasthouden, dan moet men ze hecht funderen, dan moet men op zijn hoede zijn voor de eerste afwijkingen, omdat men zo gemakkelijk van de eene afwijking in de andere valt."
Titus waarschuwt hier voor het nationaalsocialisme maar ook voor het communisme en andere radicale ideologieën die in die tijd op het oog wellicht redelijk of zelfs aantrekkelijk lijken maar die op fundamenteel niveau de basiswaarden van de gemeenschap ondermijnen.

Fundament van liefde

Nergens zegt hij het zo treffend als in zijn preek te Leeuwarden, op de vooravond van de bedevaart naar Dokkum, 16 juli 1939. Misschien was hij wel geïnspireerd door Onze Lieve Vrouw van de Berg Karmel. Hij noemt haar in zijn overweging nergens, zijn toehoorders zullen er geen boodschap aan hebben, het gaat hier om Bonifatius en Willibrord (wiens 12e eeuwfeest dat jaar werd gevierd). De citaten mogen ondertussen bekend zijn, de zeggingskracht is onverminderd sterk: "Wij leven in een wereld, waarin men zelfs de liefde veroordeelt en een zwakheid noemt, die moet worden opgeruimd, waar de mensch over heen moet."
"Het Christendom met zijn liefde-prediking heet uit den tijd en moet vervangen worden door de oude germaansche kracht." "Al wil het nieuwe heidendom de liefde niet meer, wij zullen de geschiedenis indachtig, toch met de liefde dat heidendom overwinnen en onze liefde niet prijsgeven."

"Zie, hoe zij elkander liefhebben"

"Laat de theorie de liefde verwerpen en veroordeelen, haar een zwakheid noemen, de practijk van het leven zal haar altijd weer een kracht doen zijn, die de harten der menschen overwint en gebonden houdt. "Zie, hoe zij elkander liefhebben". Dat woord van de heidenen over de eerste Christenen moeten de nieuwe heidenen weer zeggen van ons. Dan zullen wij de wereld overwinnen."

Het zijn woorden van Titus die ook ons aan het denken zetten. Hoe kijken wij naar wat er speelt in onze samenleving en hoe houden we daarin vast aan ons christelijk fundament?

Voor de tekst van de Herdenkingsrede van prof. van Ginneken zie: Reeks Karmelitaanse Vorming 22; online te vinden op www.nederlandscarmelitaansinstituut.nl onder de knop Teksten

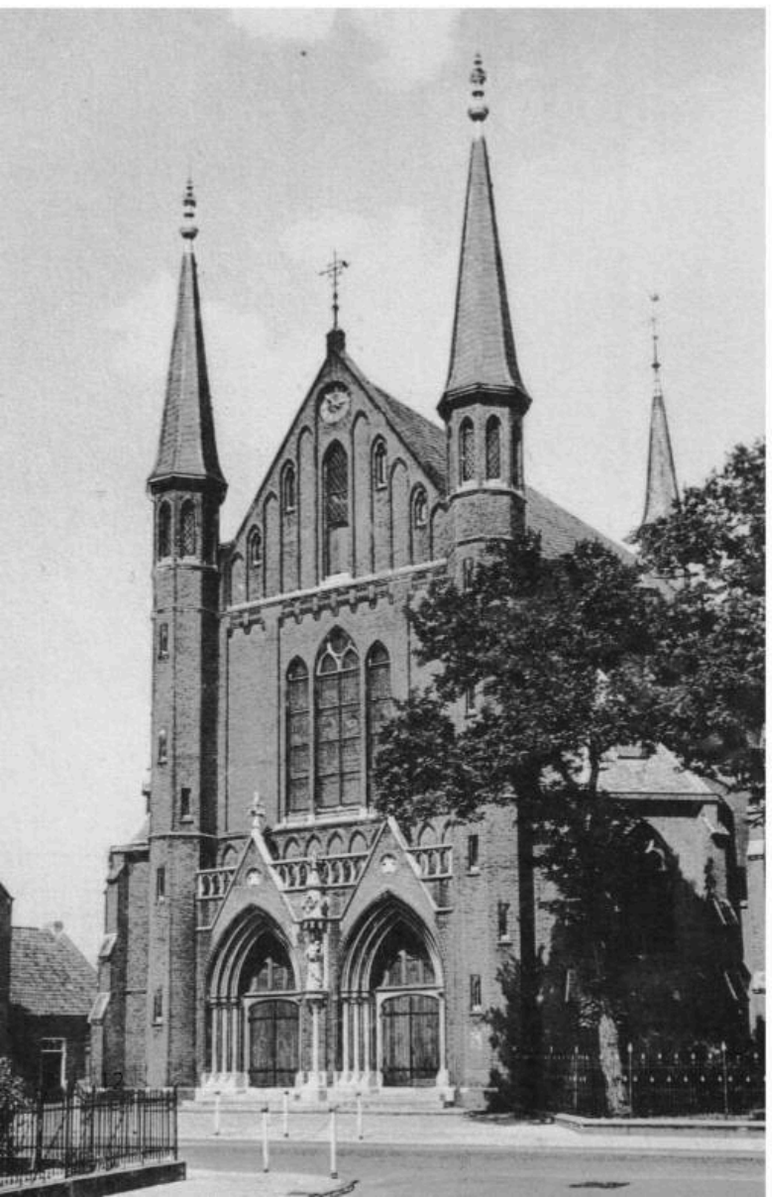

Prof. Titus Brandsma achterste rij links met voor hem prof. Jacques van Ginneken

De Karmel van Oss (deel 1)

door Antoine Jacobs

In 1840 werd het verbod op de aanname van novicen opgeheven. Dit betekende dat het kloosterleven zich weer ongehinderd kon verspreiden. Dit was ook het geval bij de karmelieten. Aan de Boxmeerse kloosterpoort meldden zich weer kandidaat-karmelieten. De aanwas was van dien aard dat in 1855 te Zenderen een nieuw klooster gesticht kon worden. Ruim dertig jaar later kwam een derde Karmelietenklooster tot stand. De keuze viel op het industriestadje Oss, dat gedomineerd werd door margarinefabrieken en de vleesverwerkende industrie. Bisschop Adrianus Godschalk en pastoordeken Van Laar waren anno 1887 snel akkoord met de komst van de paters. Zij zagen de karmelieten als versterking van de plaatselijke zielzorg in het door sociale onrust getekende Oss. Zeer waarschijnlijk werden om die reden klooster en kerk toegewijd aan de H. Jozef: timmerman en dus arbeider. Voor de winter van 1888 werd het fundament van het klooster gelegd en op 2 juni 1890 werd de nieuwbouw in gebruik genomen.

De neogotische Sint-Jozefkerk in volle glorie (Iconotheek NCI)

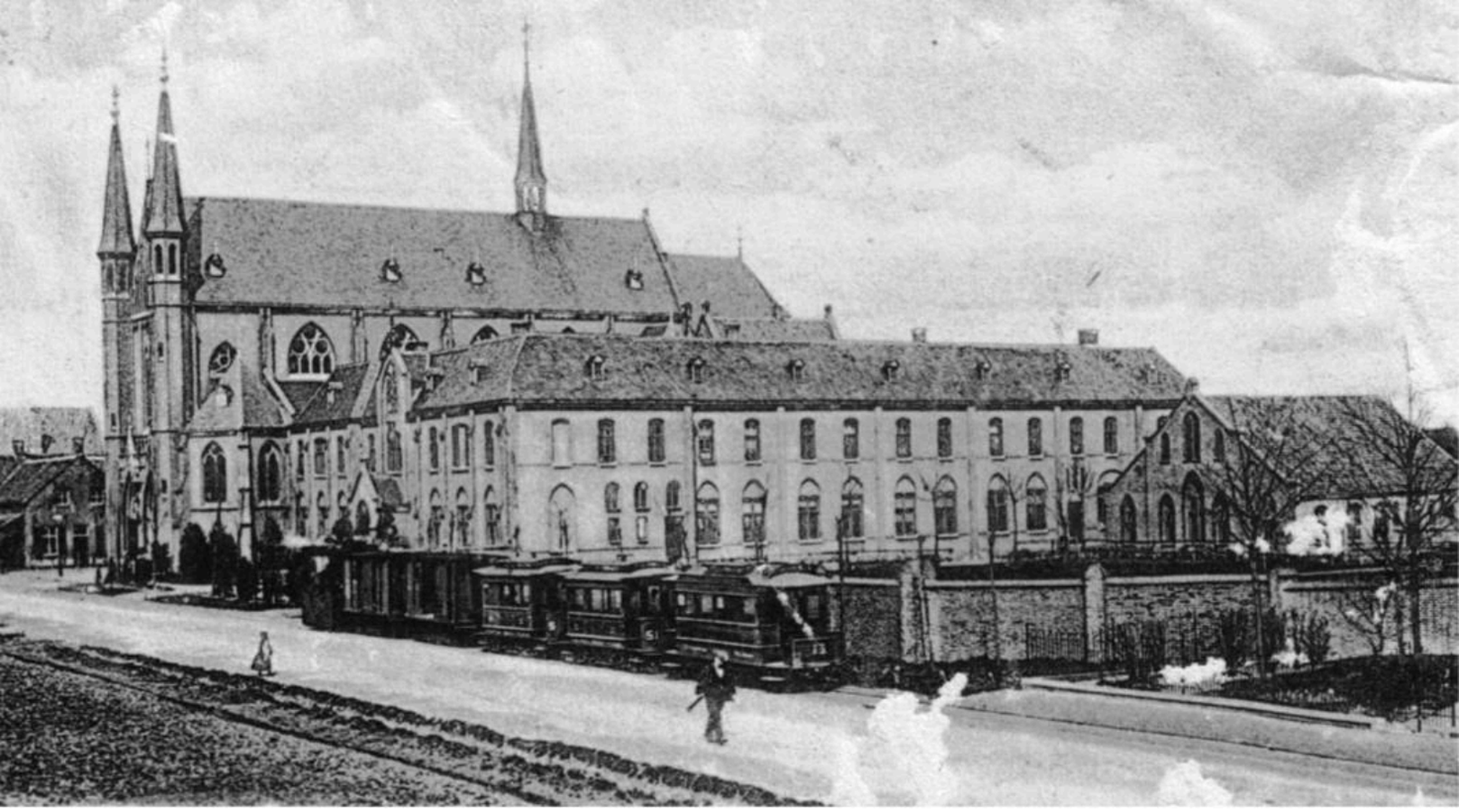
De neogotische Jozefkerk werd in 1893 geconsacreerd. De bouw van klooster en kerk, alsmede de inrichting van het Godshuis, werd financieel krachtig ondersteund door de fabrikanten, vooral door de familie Jurgens.

Van hulpkerk tot rectoraatskerk

Bisschop Godschalk had aangedrongen om een extra grote kerk te bouwen. Zo kon de Jozefkerk als hulpkerk fungeren van de parochiekerk van O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen, die inmiddels te klein was voor de groeiende bevolking. Weliswaar werden de karmelieten financieel krachtig ondersteund, toch moest de Orde diep in de buidel tasten. Met name de bouw van de kerk had veel geld gekost en op het klooster drukte een zware schuld. De karmelieten waren dan ook onaangenaam verrast, toen deken G. van de Boer in 1911 aankondigde dat Oss een tweede parochiekerk zou bouwen. Tot overmaat van ramp zou deze ook nog vlakbij de Jozefkerk gesitueerd zijn. De Ossenaren zouden naar de nieuwe parochiekerk gaan en daarmee ook de inkomsten. Van de toenmalige Bossche bisschop Van de Ven kreeg de Karmel weinig steun en dus besloot provinciaal Hubertus Driessen om de zaak in Rome voor te dragen. De Congregatie voor de Religieuzen deed in 1915 uitspraak: er mocht een tweede parochiekerk gebouwd worden, maar niet in de nabijheid van de Sint-Jozefkerk. Het was een klinkende overwinning! Bekroond werd deze in 1923. In dat jaar verhief bisschop Arnold Diepen de kloosterkerk tot rectoraatskerk voorzien van alle parochierechten met uitzondering van het recht op huwelijkssluiting.

De Stad Oss en de leeszaal

De tot een advertentieblaadje afgezakte plaatselijke krant 'De Stad Oss' werd door de karmelieten 'overgenomen'. Onder leiding van Titus Brandsma, die hoofdredacteur werd, kreeg de krant een kwaliteitsimpuls. 'De Stad Oss' was en bleef natuurlijk wel een uitgesproken katholieke krant. Als hoofdredacteur waarschuwde Titus voor het 'rode gevaar', riep bij verkiezingen op om op de Rooms Katholieke Staatspartij te stemmen, sprak zijn afschuw uit over drankmisbruik. Brandsma deed echter meer dan waarschuwen en moraliseren. Hij zette zich ten behoeve van de Osse bevolking ook in voor de oprichting van een Rooms Katholieke Leeszaal en Bibliotheek.

De Sint-Jozefkerk met op de voorgrond het klooster circa 1900
(Iconotheek NCI)

Carmelcollege

In 1923 werd in het Zuid-Limburgse Merkelbeek de voormalige benedictijnenabdij aldaar door de karmelieten in gebruik genomen als nieuw studiehuis. De filosofiestudenten verhuisden in dat jaar naar Merkelbeek, in 1928 gevolgd door de fraters die theologie studeerden. In 1923 openden zich de deuren van de door de karmelieten geleidde Rooms Katholieke HBS (Hogere BurgerSchool). Al tien jaar eerder hadden de karmelieten van de bisschop van Den Bosch toestemming gekregen een middelbare school te stichten. Dit tot grote vreugde van de bevolking en het gemeentebestuur. De Eerste Wereldoorlog zorgde echter voor vertraging. Ondertussen gaven enige paters wel les aan de middelbare handelsschool, die een initiatief was van middenstandsvereniging 'De Hanze'. In 1923 ging, met financiële steun van de gemeente, het Carmelcollege (het huidige Titus Brandsma Lyceum) van start als HBS. Later kwam er ook een gymnasium bij. Gedurende tientallen jaren gaven diverse patersdocenten er les.

Bedrijfsapostolaat

Na de Tweede Wereldoorlog was er binnen katholieke kring grote bezorgdheid over de losse moraal die tijdens en als gevolg van de oorlog ontstaan was en die zich onder meer uitte in teruglopend kerkbezoek en, erger nog, onkerkelijkheid. Door middel van acties zoals Una Sancta en Open Deur poogde men van de Kerk afgedwaalde katholieken weer terug te winnen, en onkerkelijken of protestanten die interesse toonden in het katholicisme konden er informatie krijgen of een cursus volgen tot opname in de katholieke kerk. De karmelieten waren erg actief in deze beweging. Een afgeleide vorm van dit apostolisch werk was het bedrijfsapostolaat. Dat richtte zich vooral op de fabrieksarbeiders en de herkerstening van het bedrijfsmilieu. In Oss ging het bedrijfsapostolaat in 1951 van start. Vanaf het begin waren er karmelieten bij betrokken. Pas vanaf 1960 werd het bedrijfsapostolaat door bisschop Bekkers aan de Orde opgedragen. Naast zielzorg en onderwijs was dit een derde werkveld van de karmelieten in Oss.

Een nieuw klooster

Na het Tweede Vaticaanse Concilie (1962-1965) kwa-men de ontwikkelingen binnen de Nederlandse katholieke kerk in een stroomversnelling. De kerkelijke betrokkenheid nam snel af, priesters en kloosterlingen zeiden hun ambt en levensstaat vaarwel. Nieuwe roepingen bleven goeddeels achterwege. De karmelieten vormden daarop geen uitzondering. Kerk en klooster werden in 1968 gesloopt. De karmelieten vestigden zich in een zeer moderne, meerdere etages hoge, 'kloosterflat' aan de Verdistraat. Gaandeweg trokken de karmelieten zich terug uit het onderwijs. Het bedrijfsapostolaat werd weliswaar op een modernere leest geschoeid, maar in 2003 viel ook hiervoor definitief het doek. De parochiële zielzorg waar alles mee begon, bleef toen als enige werkveld over.

(wordt vervolgd)

Er is toekomst voor ons

Op zaterdag 18 april 2026 kwam de Gemeenschap van Geassocieerden bijeen in het Titus Brandsma Memorial te Nijmegen. Marjolein van Roekel-Lambregts, kandidaat-geassocieerde, schreef een impressie.

We kwamen met een flinke groep geassocieerden en kandidaat-geassocieerden samen in Nijmegen en begonnen na het welkom met een Regelviering.
In de inleiding van Huub Welzen stond verbondenheid centraal. Bij associatie ga je als individu een spirituele band aan met de Karmelprovincie. Vanuit je roeping zet je je in voor dienst aan de wereld. De Gemeenschap van Geassocieerden maakt deel uit van de Familia Carmelitana. Als God het verbond sluit met het volk zegt hij: "Ik zal jullie God en jullie zullen mijn volk zijn." Dit houdt een belofte én een verplichting aan elkaar in. Binnen de Karmelfamilie worden wij opgeroepen de verplichting van broederschap wederzijds op te nemen. We hebben ons aan elkaar verbonden. Je verbondenheid met God wordt ingeoefend in gebed, is herkenbaar in broeders en zusters en wordt dienstbaar. Voor Titus Brandsma is de inwoning Gods de kern van je wezen. God is ook in medemensen aanwezig. Titus roept ons op om niet vanuit zelfzucht, maar vanuit Gods liefde met elkaar om te gaan. Deze liefde werkt door ons heen. Albertus sprak in de Karmelregel de karmelieten aan als broeders, dus niet als eenzaten. Gemeenschap is een gave Gods. We mogen Gods liefde als ontvangen geschenk aan elkaar doorgeven. We zijn geroepen om onszelf hiervoor als instrument bekwaam te houden. Bij wat je geeft gaat het om je inzet voor de gemeenschap voor zover dat voor jou mogelijk is. Jouw werk is werk van de gemeenschap en opbouw van de gemeenschap.

Een nieuwe derde orde?

Chris Fictoor, die via een digitale beeldverbinding aanwezig was, deed in zijn presentatie een oproep om als gemeenschap van geassocieerden samen met Karmelbeweging tot een nieuwe Nederlandse derde orde te komen met een eigen bestuur en wel van onderop organisch georganiseerd. Hij ziet de regio's West, Nijmegen, Twente en Noord daarbij als funderend element. Het vraagt om spirituele en materiële verantwoordelijkheid. In gezamenlijke reflectie werd het idee van een gezamenlijke derde orde door de meeste aanwezigen omarmd.
Het sluit aan bij de internationale Karmel. Er werd benoemd dat er vanuit het verleden pijn is bij verschillende mensen en geledingen en dat er ook verschillen zijn in vormen van verbondenheid tussen Karmelbeweging en geassocieerden. In het Verenigd Koninkrijk bestaan er vier vormen van betrokkenheid binnen de derde orde. Er is dus ruimte voor diversiteit.

Een heilige hunkering

De volgende presentatie was een persoonlijk getuigenis van **Gijs van Hulst** over het geheim van zijn roeping. Hij vertelde over een diep innerlijk verlangen naar God en een heilige hunkering die rusteloos maakt. God als een vermoeden van slechts een Geheim. Daarbij hunkert hij naar inhoudelijke voeding en bezinning. Hij is niet zozeer gericht op zijn broeders en zusters in de Gemeenschap van Geassocieerden.
In de reflectie op dit getuigenis herkenden enkelen zich in de behoefte om gevoed te worden in inhoudelijke bijeenkomsten en het verlangen om ingevoerd te worden in het Geheim. Daarbij is de uitwisseling met elkaar waardevol.

De innerlijke ruimte

De derde presentatie was van kandidaat-geassocieerde **Esther van Uffelen**. Het was een persoonlijk verhaal van dankbaarheid om de weg te mogen gaan. Ieder gaat daarbij een eigen weg terwijl er ook gezamenlijkheid is.

"We might give love, we might give peace"

Karmelieten zijn onderzoekers van de innerlijke ruimte van de relatie met God. In de reflectie op haar verhaal werd de herkenning bij elkaar uitgesproken. Iemand citeerde een zuster van moeder Teresa van Calcutta: "We might give love, we might give peace."

Ontmoeting

Tijdens de lunch werd er volop gebruik gemaakt van de ruimte om elkaar te ontmoeten, te leren kennen en bij te praten. In de middag werd duidelijk dat er behoefte is aan een gezamenlijk kloosterweekend. De aanwezigen stelden voor om te onderzoeken wat het betekent om een derde orde te zijn, met aandacht voor ervaringen in het buitenland. Marian Janssen stelde vanuit haar rol als secretaris verschillende praktische zaken aan de orde. De aanwezigen vonden het wenselijk dat bijeenkomsten gestreamd worden, zodat mensen die niet fysiek aanwezig kunnen zijn mee kunnen luisteren.
De dag werd afgesloten met een evaluatie en gebed.

Enkele reacties uit de evaluatie:

** Het is fijn om elkaar te ontmoeten.*
** Deelname aan het middaggebed in de kerk werd gemist.*
** Er is behoefte aan minder nadruk op organisatie, maar ook erkenning dat aandacht hiervoor nodig is.*
** Het is positief dat het Karmelcharisma voorop staat.*
** Het is mooi om persoonlijke verhalen te horen en gemeenschap te ervaren.*
** We gaan graag in gesprek met Karmelbeweging.*
** Ik ben blij, verrast en bemoedigd. Er is toekomst voor ons.*

Mystiek van het alledaagse

Van maandag 6 tot en met donderdag 9 juli werd de jaarlijkse Studieweek Mystiek gehouden te Nijmegen. De auteur die dit jaar centraal stond was Nicolaus Cusanus. De docenten waren Inigo Bocken en Anne-Marie Bos. Door Hezemans, lid van Karmelbeweging, schreef een impressie.

Cusanus leefde van 1401 tot 1464. Zijn geboorteplaats is Kues, een klein stadje in Duitsland, aan de Moezel. Hij speelde een rol in veel theologische, kerkelijke en politieke ontwikkelingen, ook internationaal. De 15e eeuw was turbulent, onder andere door de overwinning van Constantinopel door de mohammedanen. Deze eeuw markeert de grens van middeleeuwen en moderne tijd. Cusanus, ziet het hele menselijke bestaan als een beweging van verlangen en zoeken naar God. God is het middelpunt van het verlangen. Verlangen kan nooit tevergeefs zijn. Het maakt deel uit van ons leven, dat een weg is van vorming en omvorming. De weg naar God loopt door de straten en niet zozeer door het klooster. Deze weg is van de leken. Hierin is Cusanus nauw verwant aan de beweging van de Moderne Devotie. Een tweede sleutel is de mystieke theologie van Dionysius Areopagita met de uitspraak: "God is boven iedere naam verheven".

"Heer, uw zien is liefhebben"

Alle activiteiten van Cusanus hadden één doel, de vorming van mensen op zoek naar God. Door godsdienstige teksten te lezen als geestelijke oefeningen kun je de wereld verbeteren, aldus Cusanus. Belangrijk was zijn houding om bij geestelijke activiteit altijd het verstand te bewaren, naast het gevoel. De kerk is voor hem een gespreksruimte tussen God en mens. Er is wederkerigheid tussen de mensen en God. God is niet langer achter het menselijke verborgen. Mystiek heeft met het gewone leven te maken. Een belangrijk thema in de Studieweek Mystiek was 'hoe bij Cusanus Gods zien van ons tegelijk zijn liefde voor ons is en tegelijk Gods zijn is'.
"Wij spreken Hem aan. Heer, uw zien is liefhebben. Uw zijn Heer, verlaat mijn zijn niet. Omdat uw zien uw zijn is, daarom ben ik omdat Gij mij aankijkt. Het is dan ook aan mij om U steeds beter te bevatten, ontvankelijk te zijn voor U."…
"Maar wat anders is uw zien van mij, uw bezorgde blik naar mij, dan dat Gij door mij gezien wordt? Maar ook al wend ik me van U af, uw barmhartigheid blijft mij volgen. Elke zondaar dwaalt van U weg, maar zodra hij naar U terugkeert, rent Gij hem tegemoet. Gij zijt mijn God die alles ziet. Uw zien is werkzaam zijn."
Alles hangt met alles samen op de geestelijke weg. In ieder punt trekt de hele werkelijkheid samen; ieder punt is beeld van God.
Juist waar je niet verder kunt is het moment om een nieuwe weg te vinden. Het onbegrijpelijke kan begrepen worden; wij kunnen niet zien hoe God ziet. Wij moeten kijken met de blik van het niet kennen, het is van belang dat wij een fijngevoeligheid voor menselijke standpunten krijgen.

Samen ruimte geven aan de Karmel

Van 5 tot 9 juni nam Ruben Bruggeling (32 jaar) uit Hasselt deel aan een Noord-Europese Karmelretraite in Lisieux. Hij schreef na afloop een impressie voor Achter de Karmel.

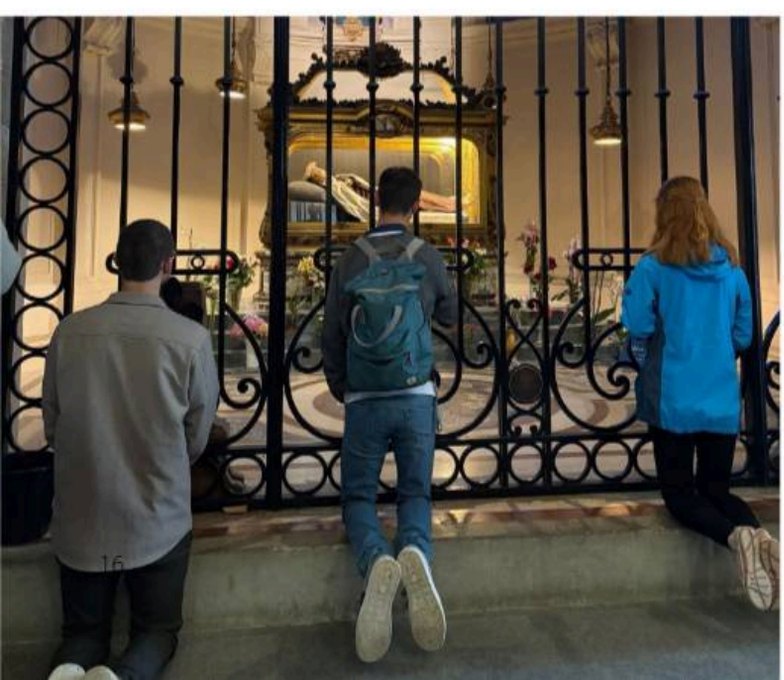
Als er over Thérèse en haar religieuze nalatenschap wordt gesproken komt vaak haar 'kleine weg' voorbij. In de tijd dat het onbarmhartige jansenisme nog hoogtij vierde, kwam Thérèse met haar ontvankelijke, kinderlijke en eenvoudige weg tot naastenliefde en heiligheid. Haar ideeën waren voor velen vast naïef en overdreven. Heiligheid is immers toch iets voor grote asceten, kloosterlingen, mensen die totaal vervreemd zijn van de wereld? Thérèse wilde de lift nemen, zonder poespas zo hup de verborgen rode knop van radicale overgave indrukken; zo'n knop die we wellicht nog kennen van de kinderfilm 'Abeltje'. Die zou haar dan via hemelse katrollen zo de hemel in takelen. Ook Thérèse mocht ervaren dat de verborgen, innige weg van liefde gaat via de weg van overgave. Haar kleine weg werd een intieme, persoonlijke en eigenzinnige 'highway to heaven'. Zij maakte volledig plaats voor Gods werk in haar. En dat kwam bij mij binnen toen ik voor de reusachtige, rijk versierde en prachtige basiliek van Lisieux stond, waar een standbeeld van Thérèse mij van meer dan twintig meter hoogte glimlachend verwelkomde. Deze verborgen, jonge non heeft met haar kleine weg een immens grote impact gehad op de kerk. Klein in het grote, niet zomaar een betekenisvolle rol, maar waarlijk en werkelijk kerklerares. Zo werd zij groot in het kleine. Het was mij wederom duidelijk geworden dat God de zijnen op eigen tijd verheft, zo Thérèse ook, en dat was ook precies wat ze wilde; niet haar wil te doen, maar die van de Vader. "Ik zal mijn hemel doorbrengen met goed te doen op aarde", zei ze. Daar mochten wij met een groep van zo'n 45 jongeren, waarvan het grootste gedeelte afkomstig uit Ierland (16-38 jaar), ook getuigen van zijn tijdens onze Karmelretraite in Lisieux.

Een verborgen ruimte

Bij het bezoeken van de kapel waar haar lichaam in de vorm van een levensecht standbeeld ligt, en waar we meermaals samen de mis hebben mogen vieren, proef je een intieme betrokken aanwezigheid van Thérèse. Het is alsof ze mensen aantrekt, niet naar zichzelf, maar naar een verborgen ruimte waar Gods liefde te smaken is zoals de wereld ze niet geven kan. Deze mystieke ruimte is wat mij betreft ook precies dat waar de huidige toestroom van katholieke jongeren naar dorst.

Een profetische taak

De Karmel heeft daarin een profetische taak, waar ze met haar charisma ruimte maakt voor deze plek van waarlijke Godsontmoeting. Vanuit het leven van Thérèse werden we uitgenodigd te reflecteren op ons eigen geloofsleven en onze roeping, om vervolgens een vertaalslag te maken voor de Karmelfamilie als geheel. Voormalig overste van de Karmelorde pater Míceál O'Neill hield samen met pater Simon Nolan diepgaande reflecties op de diverse aspecten van het Karmelleven en de mogelijke implementatie daarvan in het leven van ieder van ons, of je nu kloosterling, leek of geïnteresseerde bent. Het werd mij dan ook duidelijk dat deze openheid een kernaspect is van de Karmeltraditie, die tevens als gevolg heeft dat er ruimte is voor creatieve in- en output.

Ruben (links) en twee andere deelnemers bij de relieken van Thérèse van Lisieux

Visie voor de toekomst

Door de dagen heen werkten we dan ook samen langzaam toe naar een soort algemene visie voor de toekomst van de (jongeren)Karmel. We werden betrokken bij een 'pilot' die als uitwerking moest hebben diverse ideeën te genereren om de koers van de Karmel voor de komende jaren te inspireren. Het is bijzonder zo mee te mogen denken met een eeuwenoude traditie om samen te proberen, te vertalen wat het betekent kerk te zijn in het hier en nu, aan de hand van het Karmelcharisma. Middels roulerende brainstormsessies ontwierpen we concepten voor retraiteprogramma's, social-media en diverse bezinningsmethoden. Dit alles in nauwe samenwerking met de aanwezige broeders en paters. Het werd ons op het hart gedrukt dat dit niet zomaar een experiment was, daar dit immers een van de eerste retraites in deze opzet was, maar dat er ook daadwerkelijk wat mee zal gebeuren. Het was goed dat ook wij daarbij op onze verantwoordelijkheid werden gewezen als Karmel-geëngageerden.

Inspirerende ontmoetingen

Daaromheen was er uiteraard ruimte voor ontmoeting, ontspanning en niet te vergeten gebed en stilte en het vieren van de mis. Alhoewel dat laatste voor mij nog een verdiepend traject zou mogen zijn waar je de contemplatieve weg van de Karmel in concreto nog wat verder ruimte geeft.

"God is liefde in overvloed"

De ontmoeting met zowel de leren, die met het gebruik van traditionele fluitinstrumenten een bijzonder sfeervolle bijdrage leverden aan de mis, alsook Britse, Indonesische en Poolse broeders en paters en gelovigen heeft mij erg geholpen mijn eigen weg met de Karmel verder te onderscheiden. Met een dankbaar hart kijk ik dan ook terug op waardevolle dagen. Dat wij, net zoals Thérèse, als prachtige 'kleine bloemen' mogen ontluiken, volledig zoals God met ons voor ogen heeft. Om ons zo blaadje voor blaadje door Christus uit te laten strooien voor het heil van kerk en wereld. Heilige Thérèse, bid voor ons!

De groep jongeren die deelnam aan de pelgrimage naar Lisieux.
Ruben Bruggeling op de derde rij, rechts, naast voorganger Simon Nolan o.carm.

"Ik voel in mij de roeping tot priester.
Met hoeveel liefde, Jezus, zou ik je in mijn handen dragen wanneer je op mijn woord uit de hemel neer zou dalen.
Met hoeveel liefde zou ik je aan de zielen geven!"
Uit: Thérèse van Lisieux, Mijn Levensverhaal, Carmel-ediT,2001, p. 285

Geef mij van dat levende water

Op 10 en 11 april was er een ontmoetingsweekend van Karmelbeweging in het vormingshuis te Boxmeer. Remke van Marle schreef onderstaande impressie.

Op zaterdag 11 april 2026 vertrekt een dertigtal Karmelbewegers met elk een kleurig versierd lichtje in de tas, uit het Karmelklooster in Boxmeer weer naar huis. We waren bij elkaar voor een jubileum tweedaagse om te vieren dat Karmelbeweging op 7 oktober 1995 is opgericht. We lessen, nu dus al ruim 30 jaar, onze religieuze dorst met het levende water van het Karmelcharisma! Dit dankbare besef heeft de voorbereidingsgroep doen besluiten bovengenoemd motto uit Johannes 4 te kiezen voor onze tweedaagse: 'Geef mij van dat levende water'. De in Johannes 4 verhaalde ontmoeting van Jezus met de Samaritaanse vrouw vormde zo de rode draad die we op verschillende manieren hebben kunnen oppakken, voornamelijk in workshops.

Workshops

In enkele workshops lazen we teksten uit de Bijbelse en mystieke traditie met behulp van verschillende soorten Lectio Divina. In een andere workshop ging het juist meer om het aanspreken van je rechterhersenhelft in het lezen van een tekst en het creatief zijn en voelen wat de tekst met je doet, nu en ter plekke! Zo verdiepten we ons in Johannes 4, in Psalm 1 en in een tekst van Teresa van Avila uit De Innerlijke Burcht.
De eerdergenoemde lichtjes werden in een andere workshop gemaakt, 'met hart en handen'. Maar je kon ook kiezen voor een workshop zingen en een workshop Sacred Dance als een meditatie in beweging en verbondenheid. Tot slot was er een workshop waarin je met je camera op pad ging om te zoeken naar verbeeldingen van 'levend water'. Kortom, voor elk wat wils! En prachtig ook dat de workshops begeleid werden door medeKarmelbewegers. Er blijkt heel wat creatief en spiritueel talent in ons midden aanwezig. Alle workshops kwamen op enigerlei wijze terug in de slotviering: in dansen en zingen, in een PowerPoint met symbolische foto's, in het luisteren naar de besproken teksten en in het genieten van kleurige lichtjes.

V.l.n.r.: Juul van den Berg, Anne-Marie ter Beke, Ans Bertens, Annuska Hunink-Jansen en Simone Weijs in de refter van Boxmeer

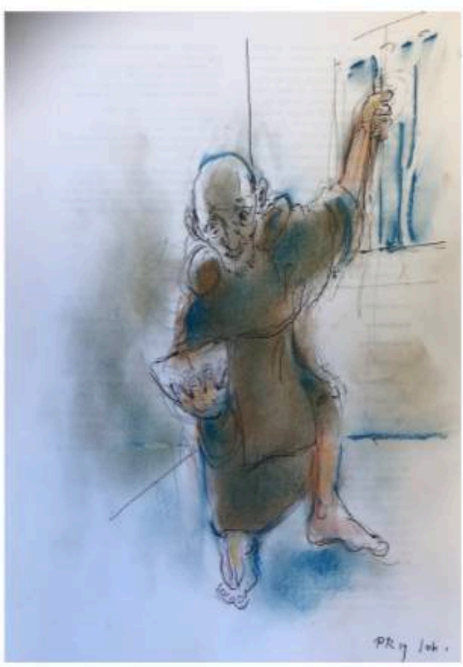
Ledenvergadering

Op zaterdagmorgen was de jaarlijkse ledenvergadering. Dit onderdeel neemt behoorlijk wat tijd in beslag. Waarmee opnieuw het bewijs is geleverd dat elkaar fysiek ontmoeten en zaken bespreken die (plaatselijk, landelijk en internationaal) in de gehele Karmelfamilie spelen, een onvervangbaar onderdeel van onze ontmoetingsdagen is, dat de nodige tijd en aandacht vraagt.
Een staande ovatie viel de Stuurgroep ten deel voor al het werk dat is verzet, zoals vastgelegd in het jaarverslag 2025. Natuurlijk beschikten we over een prachtig boekje met zorgvuldig gekozen liturgische teksten en een handig overzicht van het hele programma van onze tweedaagse, en hadden we in Simone Weijs een attente en vaardige dagvoorzitter!
Tot slot danken we de leden van de communiteit van Boxmeer die voor deze gelegenheid versterkt was met Greetje Feenstra en Wilfried Temme (leden van de Gemeenschap van Geassocieerden aan de Karmel). Zij hebben vorm gegeven aan de spreekwoordelijke gastvrijheid van de Karmel.

Eeuwfeest Jan van het Kruis

door Sanny Bruijns

Dit jaar gedenkt de Karmelorde de heiligverklaring (1626) en het kerkleraarschap (1926) van Johannes van het Kruis. De prologen op zijn commentaren geven een goed beeld van wat hem voor ogen stond bij het schrijven van zijn geschriften. Hij schreef vooral als geestelijk leidsman en biechtvader om zijn karmelzusters en -broeders te helpen om de weg naar God te gaan. Hij sluit zijn proloog op de 'Bestijging van de berg Karmel' af met de woorden: "Mijn voornaamste bedoeling is echter niet mij tot allen te richten. Ik wil slechts spreken tot enige personen van onze heilige Orde van de Berg Karmel in haar oorspronkelijke vorm, zowel broeders als zusters. Zij hebben mij daar immers om gevraagd. God plaatst hen als gunst op het pad naar deze berg. Daar zij ook reeds tamelijk wel ontbloot zijn van de tijdelijke goederen dezer wereld, zullen zij ook beter de leer over de ontbloting van de geest begrijpen."

Tekening door Paul Reehuis

Johannes van het Kruis was een dichter en geestelijk begeleider, die zich ontwikkelde tot mystiek theoloog. Hij beschouwde de karmelitaanse spiritualiteit als een leerschool van de liefde. Zijn drie belangrijkste gedichten zijn: Donkere nacht, Geestelijk Hooglied en Levende Liefdevlam. Zijn geestelijke leer werkte hij uit door deze gedichten te becommentariëren. Bij het gedicht 'Donkere Nacht' heeft hij in zes jaar tijd twee commentaren geschreven. Wij kennen deze commentaren als 'Bestijging van de berg Karmel' en 'Donkere nacht'.
Het 'Geestelijk Hooglied' heeft hij in 1578 in de gevangenis van Toledo geschreven. Op verzoek van de onlangs

heilig verklaarde Ana de Jesus heeft hij bij het 'Geestelijk Hooglied' een uitvoerig commentaar geschreven (versie A). In latere jaren heeft hij negen strofen aan het gedicht toegevoegd en het commentaar opnieuw geredigeerd (versie B). Na de eerste versie van het 'Geestelijk Hooglied', schrijft hij in het klooster van Granada in veertien dagen tijd, ergens tussen mei 1585 en april 1587, het gedicht 'Levende Liefdevlam' en een commentaar hierop voor zijn vertrouwelinge en geestelijke dochter Ana van Penelosa. In de proloog van dit commentaar schrijft hij: "Hoogedele en vrome Vrouwe, ik heb enige tegenzin gevoeld deze vier strofen te verklaren, zoals u mij hebt gevraagd. Het gaat immers over iets van zeer innerlijke en geestelijke aard. Gewoonlijk schiet daarbij de taal tekort. Het is niet gemakkelijk iets over de kern van het geestelijke te zeggen. Men kan maar moeilijk spreken over het innerlijke van de geest, en dan nog slechts vanuit een grote innerlijkheid. Daar hiervan zo weinig in mij leeft, heb ik het tot nu toe uitgesteld. Nu echter schijnt de Heer mij toegang te hebben verleend tot een beetje inzicht en mij enige gloed te hebben geschonken. Dit zal wel komen door het heilig verlangen dat u koestert."

Nieuwe vertaling

De Nederlandse vertaling van de 'Mystieke werken van Jan van het Kruis' was van de hand van Jan Peters o.c.d. en dateerde uit 1963. In de afgelopen decennia hebben Cees Bartels† en Kees Waaijman† gestaag gewerkt aan een nieuwe vertaling van de gedichten en commentaren van deze Spaanse heilige. Dit heeft ertoe geleid dat in de periode 2021 – 2024 de volledige 'Mystieke Werken' opnieuw zijn uitgegeven door uitgeverij Carmelitana te Gent.

Bezinningsteksten

Vanwege het eeuwfeest publiceert de Teresiaanse Karmel dit jaar elke maand kernteksten uit de werken van Johannes van het Kruis rond het thema 'Schepping'. Deze teksten zijn te downloaden op de internationale website van de ongeschoeide karmelieten:
www.carmelitaniscalzi.com/en/documents/reading-and-reflection

Karmel wereldwijd

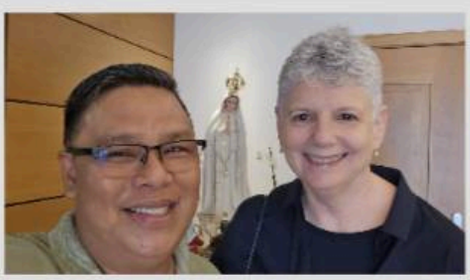

80 jaar Karmelieten in Zimbabwe

De karmelieten in Zimbabwe vieren dit jaar dat de orde al 80 jaar in dat land aanwezig is. Onder het motto 'Geworteld in het geloof: groeien in hoop: 80 jaar aanwezigheid van de karmelieten in Zimbabwe', zullen er het hele jaar door talrijke en gevariëerde vieringen plaatsvinden. De commissaris provinciaal, Shelton Zimondi, benadrukte dat het jubileum niet louter een terugblik op het verleden mag zijn, maar een blik op de toekomst met hoop en vertrouwen. Onze hoop is geworteld in onze geschiedenis, ons verleden en ons geloof. Een van de projecten voor het jubileumjaar is een reeks video's over het commissariaat. Deze zijn te vinden op YouTube onder de zoekterm 'Carmelite Friars in Zimbabwe Episode 1 en 2'. De tweede video is getiteld 'A Church Finds Its Voice' en beslaat de jaren 1966-1986. Het blikt terug op de geschiedenis van het verzet van bisschop Donal Lamont tegen de racistische regering van Ian Smith. Zo zette de bisschop zich onder meer in om de hiërarchie van de Zimbabwaanse Kerk ertoe te bewegen zich uit te spreken en resoluut aan de zijde van het volk te staan. Ook wordt uitvoerig ingegaan op de keuze van de karmelieten voor een 'dienst van aanwezigheid' onder het volk. Daarnaast komen de oprichting en het werk van de 'Handmaids of Our Lady of Mount Carmel' en de 'Mount Carmel Guild' voor vrouwen aan bod.

Retraite voor jong geprofesten

Van 25 tot en met 31 juli 2026 nam Ken Ombrog deel aan een retraite voor jong geprofeste karmelieten in pelgrimshuis Casa São Nuno, in Fatima (Portugal). De retraite werd begeleid door dr. Donna Orsuto, hoogleraar Spiritualiteit aan de Gregoriana universiteit in Rome, en geaffiliëerd aan de Karmelorde. Het thema van de retraite was 'Profetisch vuur: vernieuwing van ons karmelhart in het land van Maria'.

Ken Ombrog en Donna Orsuto

Een selfie van een aantal deelnemers bij het heiligdom van Fatima

Ingegaan in het land...

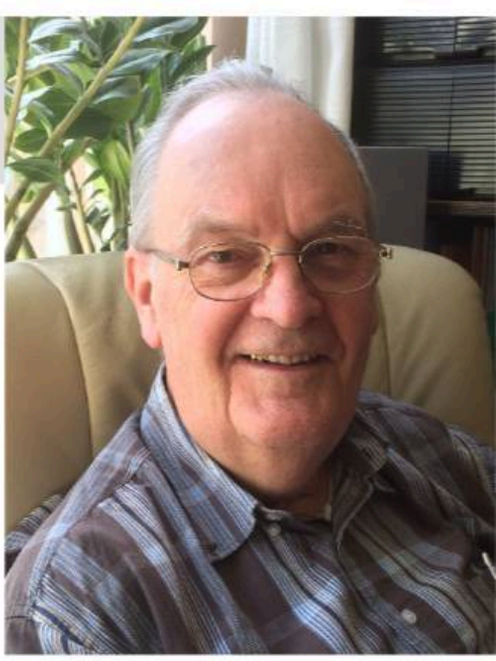
Laetitia Aarnink
5 november 1935 - 27 maart 2026

Laetitia is vanaf 1965 – het jaar waarin ze haar theologiestudie begon – bekend met karmelieten. In 1968 werd die band versterkt door haar betrokkenheid bij het Titus Brandsma Instituut en de Nijmeegse Eliagemeenschap. Zij werkte intens samen met Kees Waaijman aan onder andere het Psalmenproject. In een van haar laatste lezingen in juni 2025 vertelde ze over de geschiedenis van de vieringen rond de psalmen. Klein van gestalte, breekbaar maar rechtop en met heldere stem schetste zij de geschiedenis van de Psalmvertalingen van Kees en daarmee ook iets van haar eigen spiritualiteit. Tot aan haar dood toe léefde zij in en uit de psalmen.

Op 5 november 1935 werd Laetitia als Annie Aarnink geboren in het Twentse Sint Isidorushoeve in een degelijk katholiek gezin. 's Zondags las zij onder de mis de Nederlandse vertaling van de Latijnse evangelieteksten. Ze lette goed op de preken van de pastoor en dacht al gauw: "Dat kan ik later beter doen." Ze wilde graag priester worden, maar realiseerde zich dat zij in het verkeerde lichaam was geboren. Als zeventienjarige meldde zij zich bij de zusters van JMJ. Zij werd onderwijzeres en werkte met plezier in het onderwijs. Toch bleef het verlangen om 'beter te preken' in haar leven. Ze was erg gelukkig toen ze in 1965 theologie mocht gaan studeren. Vanaf 1968 raakte ze betrokken bij het Titus Brandsma Instituut. Naast de evangeliën werden vooral de psalmen haar bron van geestelijk leven.

Zij heeft op vele plekken in het land psalmcursussen gegeven aan geïnteresseerde leken, maar ook aan groepen priesters en religieuzen. Ze had de gave om moeilijke teksten uit te leggen en vooral om die te verbinden met het persoonlijke leven. Zo is zij een geestelijke leidsvrouw geworden voor velen. Voor haar was het 'Boek der Psalmen' geen studie-object, maar een weg ten leven. Een weg waarop ze velen heeft meegenomen en geïnspireerd. Op oudere leeftijd kreeg zij bestuursverantwoordelijkheid in de Congregatie van JMJ. Vanaf haar 74e tot aan haar dood toe was zij overste. Bedachtzaam, wijs en mild in de begeleiding van haar zusters. Besluitvaardig en zakelijk efficiënt in materiële zaken. Zij gaf zelfstandigheid aan- en bewaarde de band met de Indonesische en Indiase zusters. Op haar weg in het religieuze leven werd zij vergezeld door haar zus Truus Aarnink die haar naar het klooster gevolgd was. In goede en minder goede tijden, in ziekte en gezondheid hebben zij elkaar bijgestaan en voor elkaar het leven mooi gemaakt. Laetitia heeft in haar leven blijheid gebracht in het leven van veel mensen. Moge zij nu de blijdschap ervaren van het leven in Gods Tegenwoordigheid.

Nico Hofstede
25 december 1941 - 29 mei 2026

Tot het laatst toe hopend op herstel, heeft Nico zijn ziekte dapper en zonder klagen gedragen. Hij overleed als een tevreden mens.

Nico werd geboren in Schipluiden in de kerstnacht van 1941 als zevende kind. Hij groeide op in een boerengezin waarin het katholiek geloof daadwerkelijk beleefd werd. Zijn ouders hebben in de hongerwinter van 1945 veel stadsmensen aan eten geholpen. Geloof vraagt om daadkracht. Zo heeft Nico ook zijn roeping als priester beleefd.

In 1961 trad Nico in de Orde in en na het noviciaat studeerde hij in Merkelbeek en later ook in Salamanca en Granada. Hij beleefde de internationaliteit van de Orde met volle teugen. Op 29 maart 1969 werd hij priester gewijd en koos hij voor de opbouw van de Karmelgemeenschap in de Filippijnen. Als leraar heeft hij een grote bijdrage geleverd aan de vorming van jonge medebroeders.

>>

In 1980 werd Nico pastoraal werkzaam in Escalante op het eiland Negros. Het was de tijd van de militaire overheersing en van de corruptie in het hele land. Nico koos consequent de kant van de onderdrukte bevolking, met gevaar voor eigen leven. Solidariteit met de armen was zijn levenskeuze.
In 1988 werd hij gevraagd pastor te worden op het eiland Mindanao. De opbouw van de parochiegemeenschap en het communiteitsleven gingen hem ter harte. Nico was een bindende figuur.
In 2000 werd hij gevraagd om in Dordrecht het stadspastoraat mede op te zetten. Het viel hem niet mee om pastor te zijn in een seculiere maatschappij. Het katholicisme van huis uit en het uitbundige geloof van de Filippino's waren voor hem bronnen van spiritualiteit. Voor hem was het vertrouwen op God zo vanzelfsprekend dat God voor hem geen vraag was, maar een bron van geestelijk leven. Vanaf 2013 tot 2016 was Nico pastor in Zenderen. Tot zijn dood toe was Nico dienstbaar aan het leven van de communiteit in Zenderen. Door zijn talenkennis is hij voor de Provincie van grote betekenis geweest in internationale contacten.
Nico was een man van stoer geloof en groot Godsvertrouwen. Zo zal hij tot ons blijven spreken.

Karmel Nederland

Bezinningsdag liturgie

Op 19 september vindt dit jaar de jaarlijkse bezinningsdag Liturgie van de Nederlandse Karmel plaats. Het thema luidt: ***Liturgie als eerbiediging van de schepping***. Op deze dag bezinnen wij ons op de vraag: Hoe kunnen wij met het vieren van de eucharistie onze relatie met de schepping eerbiedigen en zo nodig herstellen?
Deze dag vindt plaats in het TBM in Niimegen, van 10.30 – 16.00 uur, en is bedoeld voor alle leden en belangstellenden van de Karmel en ieder die meeviert in de Karmelliturgie.
U kunt zich hiervoor aanmelden door vóór 15 augustus een mail te sturen naar:
secretariaat@karmel.nl o.v.v. deelname bezinningsdag liturgie op 19 september

Boek Biddend leven - Kees Waaijman

In een postuum uitgegeven boek getiteld 'Biddend leven' neemt Kees Waaijman je mee in de rijkdom van bidden met de psalmen. Hij verkent de achtergronden, inhoud en verschillende vormen van deze eeuwenoude gebedspraktijk. Voor iedereen die verlangt naar een verdiepend en verrijkend gebedsleven biedt dit boek waardevolle inzichten en praktische handvatten.

Cursus Biddend leven

Op 25 september start in het Titus Brandsma Memorial te Nijmegen de cursus 'Biddend leven – in de ruimte van de psalmen'.
Tijdens 10 maandelijkse bijeenkomsten op vrijdag van 16.00 – 19.30 uur wordt een psalm gevierd, besproken en ingeleid door diverse inleiders (Ad de Keyzer, Marieke Meiring, Paul Reehuis, Marieke Rijpkema en Leon Teubner).
Het is ook mogelijk om via Zoom 'online toehoorder' te zijn bij de inleidingen (in de psalm en over bidden volgens Titus Brandsma) van deze cursus.
Meer informatie vindt u op www.titusbrandsmamemorial.nl of bij de coördinator van de cursus: Marieke Rijpkema (receptieTBM@karmel.nl)

Naar dieper geloven?

Van 18 tot en met 22 oktober begeleidt Paul Reehuis o.carm. in het vormingshuis te Boxmeer een viertal bezinningsdagen voor mensen die verlangen dieper te geloven. Als leidraad wordt genomen de geloofsbelijdenis die 1700 jaar geleden in Nicea tot stand is gekomen en in 381 in Constantinopel voltooid werd. Deze belijdenis wordt in alle oude kerken, hoezeer ook onderling verdeeld, als norm van geloof gehouden en wordt steeds in vieringen herhaald, en toch! Haar grote woorden en regels lijken vaak als een muur voor ons te staan en de toegang om naar binnen te gaan te weigeren. Wat dan te doen? Bezinnend en tastend gaan we langs haar regels en woorden. Misschien kan dit ons verrassen en toegang geven tot dieper geloven.
Voor informatie en aanmelding: vormingshuis@karmel.nl

Benedictus Buns

De muziek van de karmeliet Benedictus a Sancto Josepho Buns (1643 -1718) is nog springlevend. De musicologen en musici Tineke en Judith Steenbrink ontdekten in het Nederlands Carmelitaans Instituut verloren gewaande partituren, waarnaar al zestig jaar gezocht werd. Ook deden zij al eerdere ontdekkingen van muziekstukken van Benedictus en anderen die ze de 'Brabantse Stijl' noemen. Het is een stijl met heel eigen kenmerken van de katholieke cultuur. Anders dan de muziek in Holland die een meer protestants karakter had. Van deze muziek stelden de in Boxmeer opgegroeide zussen een mooi programma samen onder de naam 'Holland Baroque, Het wonder van Boxmeer'. Boxmeer is de thuisbasis van deze wonderschone muziek en van deze productieve componist. Op 15 mei 2026 zat de St. Petrusbasiliek dan ook helemaal vol met bewonderende luisteraars, die volop genoten van deze schitterend uitgevoerde barokmuziek.

Bijzondere visitatie

Tijdens het provinciale kapittel van de 'geschoeide' karmelieten in het Franciscushuis te Denekamp vond in het vormingshuis te Boxmeer een bijzondere visitatie plaats van de 'ongeschoeide' kamelieten. In Nederland telt de ongeschoeide Karmel anno 2026 negen karmelieten. Vijf van hen waren in de eerste week van mei in de gelegenheid om hun 'superior general' en de gedelegeerde voor Noord Europa te ontmoeten vanwege een visitatiebezoek.

Op de foto van links naar rechts:
Christophe Marie Baudouin, Dick Cobben, Ad Smits, superior general Miguel Márquez Calle, Vic Bos, Ruud Willems en Martien van de Winkel

Nieuw adres Titus Brandsma Instituut

Het Titus Brandsma Instituut is in juli verhuisd van de 12e verdieping van het Erasmusgebouw naar de 3e etage van het Maria Montessorigebouw van de Radboud Universiteit. Het nieuwe adres is: Thomas van Aquinostraat 4, 6525 GD Nijmegen

Titus Brandsma lezing

Op vrijdagmiddag 30 oktober zal Jacobine Geel de jaarlijkse Titus Brandsma lezing uitspreken in de Stevenskerk te Nijmegen. Voor info: www.titusbrandsmainstituut.nl

OM MEE TE NEMEN...

De gave van de Karmel is
de zuivere blik om de
werkelijkheid te kunnen zien
als beeld van God

De geschiedenis van de Karmel is
het ontluiken van het oog
voor Gods ruimte in de
kwetsbaarheid van het leven

De toekomst van de Karmel is
een weg die open gaat om
te zien waarin God ons
tegemoet komt

